

Evropa nevystačí jen se dvěma úrovněmi soudních orgánů

(Česká pozice, 8. 3. 2016, Kristián Léko)

„Měli bychom přemýšlet, jak do budoucna koncepčně řešit architekturu soudních orgánů EU. Ta se bude vyvíjet a lze očekávat, že legislativa bude stále růst, a s tím zvyšovat i počet a pestrost sporů před evropskými soudy,“ říká v rozhovoru Irena Pelikánová, soudkyně Tribunálu, součásti Soudního dvora EU.

Irena Pelikánová, soudkyně Tribunálu EU. | foto: Dan Materna, MAFRA

Soudkyně evropského Tribunálu a matka současného ministra spravedlnosti Irena Pelikánová v rozhovoru mimo jiné upozorňuje: *„Každé rozhodnutí vydané některou z evropských institucí může být napadeno žalobou, a to přímo adresátem nebo tím, jehož právního postavení se takové rozhodnutí dotýká. Jde o nesmírně důležitý a praktický instrument právní ochrany, informace o jeho existenci ale do českých luhů ještě téměř nedoputovala. Což je vidět i na přístupu českých advokátů.“*

LIDOVÉ NOVINY: Za svou kariéru jste si vyzkoušela mnoho právnických profesí. Měla jste vždy za cíl stát se soudkyní?

PELIKÁNOVÁ: Vždy jsem si říkala, že práce soudce by pro mou povahu byla nejvhodnější. Musím totiž říci, že advokátská práce mě netěšila, ba byla mi často přímo protivná. Jste tam totiž ve služebné roli, musíte vždy vyhovět klientovi, který chce jen dosáhnout svého cíle. Zkrátka řekne: „Najděte mi cestu. Jestli bude zákonná nebo nezákonná, to je mně jedno.“

To se mi velmi přičilo. Klienta jen málokdy zajímalo, co je podle práva správné. Soudce oproti tomu musí hledat, co je správné, spravedlivé a po právu. Je v tom

určitý entuziasmus, snaha jít co nejvíce do hloubky a rozhodnout co nejlépe. A to mě těší, a když se podaří najít řešení, přináší mi to dobrý pocit.

Velmi užitečné však pro mne byly i tři roky v prezidiu Komise pro cenné papíry. Ta vydávala rozhodnutí, prezídium rozhodovalo o rozkladech. Tak jsem měla praxi takřka ze všech oblastí právní práce. Rozhodující význam však pro mne vždy měla práce na Právnické fakultě a právní teorie.

LIDOVÉ NOVINY: Soudkyní jste mohla být dříve, v roce 1993 jste hned v první vlně byla nominována na Ústavní soud, ale neprošla jste přes Českou národní radu. Berete to zpětně jako křivdu?

PELIKÁNOVÁ: Křivda to nepochybně byla, protože jsem se nikdy ničeho nedopustila, a bylo to zcela absurdní. Kdosi tam obíhal poslance s tím, že „mám manžela“, ačkoli i ten v tom figuroval úplně nevinně. Tak jsem nesla důsledky jeho normalizačního postihu před rokem 1989 a paradoxně na základě jakési kolektivní viny i po roce 1989. Ale kdybych se měla užírat tím, kolik křivd na mně bylo spácháno, nevyjdu z pesimismu.

(Manželem Ireny Pelikánové je docent Dragutin Pelikán, učitel marxismu a sociologie na právnické fakultě před rokem 1968 a v té době proděkan fakulty, vyškrtnut ze strany v roce 1970, poté vyučoval historii sovětského práva na pražské právnické fakultě, při hlasování o ústavních soudcích jej kritizovala především poslankyně Hana Marvanová – pozn. red.).

LIDOVÉ NOVINY: Již dvanáct let působíte jako soudkyně evropského Tribunálu. Vybavujete si ještě začátky? Nehledělo se tehdy na soudce z nových členských států skrz prsty?

PELIKÁNOVÁ: Vůbec ne, právě naopak! Byli jsme přijati naprosto skvěle, soud nám poskytl veškerý servis, který jsme potřebovali. Každý z nás měl jednoho ze služebně starších soudců jako „kmotra“, který nám pomáhal se vším, co bylo třeba. Rozjezd tedy byl velice příjemný, mám na něj ty nejlepší vzpomínky.

Je ale třeba také říci, že jsme dobře věděli, kdo jsme, kam přicházíme a jaká je naše role. Říkali jsme si, že se vše musíme nejprve naučit, a teprve pak můžeme aspirovat na nějaké funkce. Nikdo z nás proto v prvních letech například nechtěl být předsedou senátu. Za ta léta se však situace dost změnila a těch několik, co nás tu od roku 2004 zbylo, dnes patří mezi služebně nejstarší a nejzkušenější.

LIDOVÉ NOVINY: Nebylo těžké začít rozhodovat spory o evropském právu, které bylo až do vstupu do Evropské unie v zásadě „cizím“ právem?

PELIKÁNOVÁ: Záleželo na tom, kdo z jakého prostředí přišel. Já jsem se od začátku podílela na harmonizačních pracích v legislativní radě vlády, i na fakultě jsme začali brzy po roce 1989 učit evropské právo. Jako členka prezidia Komise pro cenné papíry jsem se zúčastňovala jednání s Komisí EU ohledně harmonizace se směrnicí o kapitálovém trhu.

Pozitivněprávní a doktrinální stránka pro mě nijak nová nebyla. Něco úplně jiného je ale fungování soudu, kde se stanete kolečkem ve stroji, a trvá několik let, než se naučíte, jak do sebe vše zapadá.

LIDOVÉ NOVINY: Jaké kauzy Tribunál řeší?

PELIKÁNOVÁ: V roce 1989 byl zřízen takzvaný Soud prvního stupně především pro soutěžní spory. Ty jsou stále velmi důležité, byť se těžiště v současné době přesunulo od kartelů ke sporům týkajícím se například státních podpor či strukturálních fondů. Další velkou oblastí byly spory zaměstnanců evropských institucí s institucemi.

Od vstupu Lisabonské smlouvy v účinnost v roce 2009 se změnil název našeho soudu v češtině na Tribunál, který je součástí Soudního dvora EU. Tribunál rozhoduje v prvním stupni, o opravných prostředcích proti jeho rozhodnutím rozhoduje Soudní dvůr. U kartelů se stále více uplatňuje dohoda o vypořádání s Evropskou komisí.

Když se podniky s komisí dohodnou, je přirozeně menší pravděpodobnost, že se budou obracet na soud. Proto počet těchto sporů prudce poklesl. Naopak sporů o státních podporách přibývá. Zhruba 30 až 40 procent našeho nápadu tvoří spory o ochranné známky, což jsou mnohdy banální kauzy rozhodované bez jednání. Dlouho jsme volali po vydělení známkové agendy na specializovaný nižší soud pro ochranné známky, dosud se však toto řešení nepodařilo prosadit.

Zbytek naší práce tvoří pestrá agenda, především žaloby na zrušení jiných rozhodnutí vydaných v kompetenci některé z evropských institucí – takzvané přímé žaloby. Vzrůstá také počet sporů z doložek o kompetenci obsažených ve smlouvách, kde se komise zavazuje ke spolufinancování různých projektů formou dotací či subvencí. Pokud příjemce při realizaci projektu poruší podmínky, spor rozhodujeme my.

Jsou to velmi zajímavé kauzy, které rozhoduje Tribunál, a to částečně podle unijního práva, především ale podle národního práva, nejčastěji belgického. Z praktického hlediska jsou velmi důležité i spory týkající se zákazu výroby a distribuce určitých chemických látek, které by mohly poškozovat životní prostředí.

Agenda se různě přelévá i v závislosti na aktuální politické situaci i v závislosti na nové evropské legislativě. Relativně nové jsou spory o rozhodnutí Evropské rady o zmrazení fondů určitých osob, což se nesmírně tvrdě dotýká adresátů těchto rozhodnutí – fyzických i právnických osob, zejména bank ze zemí, jako je Írán, Rusko, Bělorusko nebo Sýrie.

LIDOVÉ NOVINY: Mají na váš soud aktuální otázky velký vliv? Mohou se k vám dostat například otázky související s migrační krizí?

PELIKÁNOVÁ: Azylové otázky řeší Soudní dvůr, včetně řízení o urgentní předběžné otázce. K nám se zatím nic v souvislosti s migrační krizí nedostalo, ale nikdy nevíte, jaká nová kategorie sporů se objeví.

LIDOVÉ NOVINY: Jednou z agend Tribunálu jsou takzvané přímé žaloby. V čem spočívají?

PELIKÁNOVÁ: Je to agenda, o které jsem se již zmínila v souvislosti s kartely, státními podporami nebo ochrannými známkami, kde Tribunál funguje v podstatě

jako tradiční správní soud. Každé rozhodnutí vydané některou z evropských institucí může být napadeno žalobou, a to přímo adresátem nebo tím, jehož právního postavení se takové rozhodnutí dotýká.

Jde o nesmírně důležitý a praktický instrument právní ochrany, informace o jeho existenci ale do českých luhů ještě téměř nedoputovala. Což je vidět i na přístupu českých advokátů. Měli jsme tu nedávno spor významného českého podniku o přístup k dokumentům, kde renomovaný advokát sepsal žalobu tak, že část petitu byla nepřípustná.

Pochopila bych to, kdyby žalobu napsal neznámý a nespécializovaný advokát, ale renomované kanceláři by se to stávat nemělo. Přitom Česká advokátní komora před časem musela zrušit seminář organizovaný se mnou a mým asistentem pro malý zájem advokátů.

LIDOVÉ NOVINY: Je větší prostor pro české subjekty využívat přímé žaloby?

PELIKÁNOVÁ: Určitě ano. Evropské instituce dnes zasahují do života pomalu každé vesnice. Když někde staví mostek přes potok a rozkradou evropské peníze, spor se může snadno dostat k nám. Evropské soudnictví není nic vzdáleného, co by se českých institucí či firem nedotýkalo.

Zdaleka nejde jen o rozhodování předběžných otázek, a právě přímé žaloby mohou být pro české subjekty velmi užitečným instrumentem. Je však třeba přesně znát naši kompetenci, aby nebyly podávány nepřípustné žaloby. Zastoupení advokátem je povinné.

LIDOVÉ NOVINY: Jsou soudci Tribunálu specializovaní nebo řešíte všichni všechny typy kauz?

PELIKÁNOVÁ: Funguje tu určitá spontánní a přirozená specializace soudců a senátů, která je nutná. Je to vidět na nových typech kauz, kdy je první věc přidělena některému ze soudců a když pak přijdou další podobné kauzy, dostane je stejný soudce nebo alespoň stejný senát. Tato flexibilní specializace napomáhá jednotnosti judikatury.

LIDOVÉ NOVINY: Když sporů přibude, začnou se rozdělovat mezi ostatní?

PELIKÁNOVÁ: Přesně tak. Já jsem třeba začala rozhodovat zmrazené fondy Íránců, ale když jich začalo být příliš mnoho, distribuovala jsem tyto věci kolegům ze senátu. Dnes už zmrazené fondy řeší takřka všechny senáty. Kauzy týkající se registrace takzvaných občanských iniciativ komisí, což umožnila Lisabonská smlouva od roku 2009, řešil jako první můj maltský kolega a nyní několik věcí přišlo i mně.

LIDOVÉ NOVINY: Je specializace na nejvyšší úrovni správná, jak funguje například český Nejvyšší soud, nebo je lepší nespécializované vysoké soudnictví po vzoru Soudního dvora EU či českého Ústavního soudu?

PELIKÁNOVÁ: Jednoznačná odpověď je složitá. Nespecializovaný soudce má širší pohled a vidí lépe kontext, specialista zase v úzké materii rozhodne rychleji a asi i lépe, má ale trochu klapky na očích.

Ideální je přístupy kombinovat, kdy na nižších instancích specializovaný soudce nějak rozhodne, ale o opravném prostředku již rozhoduje generalista, který věc vidí v širším kontextu a může se zamýšlet nad obecnějšími otázkami. A na té nejvyšší úrovni je vhodnější, když se soudce na věc může podívat z výšky. Na druhé straně *národní soudnictví je mnohem stabilnější z hlediska struktury nápadu, proto umožňuje větší specializaci ve srovnání s naším soudem.*

LIDOVÉ NOVINY: Tento přístup ale klade mnohem větší nároky na soudce, který jeden den řeší složitý kartel a druhý ochrannou známku...

PELIKÁNOVÁ: ... což může generovat chyby. Na každém soudci vidíte, jaký má původ a čemu rozumí. Například když jsem na soud nastoupila, předseda mého senátu byl přední německý specialista na mezinárodní právo soukromé. Tato skořápka z něho nikdy nespadla, když jsme řešili otázku související s jeho oborem, působil jako naprostý suverén, ale když se řešily kartely, bylo znát, že to není jeho parketa.

Nedostatek erudice v určité oblasti pak může vést k chybám. Ještě více než u nás je to vidět u Soudního dvora, jehož některá rozhodnutí jsou výborná, ale jiná naopak slabší a nepřesvědčivá, protože jeho kompetence je mnohem širší. Je to však problém, který prakticky nemá řešení.

Na druhé straně zbraní proti nevýhodám nesespecializovaného soudnictví je, že každé rozhodnutí vzniká kooperací celé skupiny právníků. Tam, kde jeden není specialista, vstupují do hry jiní, kteří jsou zaměřeni na příslušnou problematiku, a mohou ověřit, že nenastane chyba. Proto máme asistenty a senáty.

LIDOVÉ NOVINY: Poznala jste desítky kolegů, ale asi málokdo má profil profesorky obchodního práva s praxí v advokacii i veřejné správě. Je soud jako instituce jednotný, ačkoli k němu přicházejí lidé z různých profesí?

PELIKÁNOVÁ: Protože je Tribunál převážně obchodním a správním soudem, je můj profil v podstatě ideální. Rozhodně ale není pravidlem. Mám pocit, že ač je na jednotlivých soudcích vidět, odkud přicházejí, instituce je až překvapivě jednotná. Všichni si zde uvědomují svou odpovědnost a nerozhodují lehkomyšlně. V základních otázkách se obvykle shodneme a ostrých rozporů je velmi málo.

Nesmírně důležitá je především sjednocující síla judikatury. Naše rozhodování připomíná skládačku z předchozích relevantních rozhodnutí. Tím, že všichni čerpají ze stejné judikatury a nelze se od ní svévolně odchýlit, je pohled soudu v zásadě jednotný. Funguje to velmi dobře. Kritická chvíle přichází ve chvíli, kdy judikatura neexistuje. To je pak bojová mise. (*úsměv*) Ale i tady mne mnohdy překvapí, jak jsme jednotní, přestože každý přicházíme odjinud.

LIDOVÉ NOVINY: Děje se to často?

PELIKÁNOVÁ: Vůbec ne. Je to ale nejzajímavější a zároveň nejtěžší práce, když přichází úplně nový typ kauz a judikatura se vytváří od nuly. U mě takto začaly již

zmíněné zmrazené fondy. Drtivá většina rozhodnutí ale stojí na již existující judikatuře. Ovšem nové otázky se objevují i tam, kde je ustálená judikatura. Ta se proto neustále a postupně zpřesňuje a zjemňuje.

LIDOVÉ NOVINY: Jak se za dobu, co na Tribunálu soudíte, změnil soud a jeho role?

PELIKÁNOVÁ: Brzy po našem příchodu v červenci 2004 na Tribunál přešla ze Soudního dvora kompetence týkající se některých věcí, kde jednou stranou je členský stát. Brzy poté byl zřízen Soud pro veřejnou službu, což bylo výsledkem našeho velikého úsilí. Zaměstnaneckých sporů totiž bylo poměrně hodně, zatěžovaly soud a přece jen představovaly méně důležitou kategorii sporů.

Jelikož je podle primárního práva možné vydělovat i další agendu na zvláštní soudy, velice jsme usilovali, jak bylo již řečeno, o zřízení specializovaného soudu pro ochranné známky. Tam jsme však ztroskotali, protože Soudní dvůr se postavil proti tomuto našemu požadavku.

LIDOVÉ NOVINY: Nyní se rozběhne dlouho diskutovaná reforma Tribunálu. Proč jste ji i na veřejnosti tak ostře kritizovala?

PELIKÁNOVÁ: Především proto, že jde zcela proti dosavadním tendencím k vytvoření soudní soustavy včetně specializovaných nižších soudů. Reforma je ústupem od aplikace smlouvy z Nice, která reformovala primární evropské právo právě v tomto smyslu.

Pro veřejnost je nejviditelnější změnou zdvojnásobení počtu soudců. Na první pohled se může zdát, že to je krok Tribunálu příznivý. V tuto chvíli je to ale opatření zbytečné. Přichází totiž v době, kdy zaznamenáváme pokles počtu nových sporů a současně jsme velmi zvýšili výkonnost. Statistika je v tomto směru jednoznačná a přesvědčivá. Reforma nám zkomplikuje fungování.

Nechme stranou technické problémy, že se 56 členů jen obtížně vejde do plenární zasedací místnosti či že plenární schůze v takovém počtu musíme organizovat zcela odlišně než ve 28 členech. Ale může se paradoxně i zpomalit rozhodování, protože se zřejmě bude více věcí rozhodovat v pětičlenných senátech, například noví soudci a asistenti se musejí teprve zaučit. Logicky, čím více lidí v senátu, tím pomalejší a obtížnější je rozhodování.

Přitom i to je proti dosavadním tendencím, kdy nový jednacím řád soudu v zájmu růstu produktivity naopak umožnil rozhodování o více otázkách samosoudcem. Nejcitelnější pro nás je ale zrušení Soudu pro veřejnou službu. Je to krok zpět, který k nám vrátí všechny zaměstnanecké spory. Nadšení z toho opravdu nejsme.

LIDOVÉ NOVINY: Proč by bylo lepší vydělovat určité agendy na zvláštní soudy, případně které?

PELIKÁNOVÁ: Během těch asi deseti let diskusí o specializovaných soudech se objevil hezký pojem „masový spor“. Jde o ucelenou skupinu stejnorodých sporů, která je stabilní co do počtu věcí, nápad nesmí příliš kolísat, a spory musejí být stejnorodé i z hlediska řešené problematiky. V takovém případě je vydělení na specializovaný

soud velmi užitečné. A ochranné známky tato kritéria stoprocentně splňují. Stejně tak zaměstnanecké spory.

Měli bychom přemýšlet, jak do budoucna koncepčně řešit architekturu soudních orgánů Evropské unie. Ta se bude dále vyvíjet a lze očekávat, že legislativa bude stále narůstat, a s tím se zvyšovat i počet a pestrost sporů před evropskými soudy. Je naivní si myslet, že unie dlouhodobě vystačí jenom se dvěma úrovněmi soudních orgánů.

Dokonce bych si dovedla po vzoru USA představit územní unijní soudy, které by fungovaly například pro jeden nebo několik členských států. Bylo by to také blíže občanům, než když jsou soudy jen v Lucemburku. Zkrátka zde dosud chybí koncepční uvažování, a když se podívám, jak bezkonceptně probíhalo schvalování aktuální reformy, jímá mě hrůza. Na Tribunálu je cítit hořkost, že se musíme vypořádat s nedomyšlenou reformou, se kterou jsme nesouhlasili.

LIDOVÉ NOVINY: V souvislosti s reformou Tribunálu musí Česká republika najít druhého soudce. V prvním výběrovém řízení nebyl vybrán nikdo. Jaké jsou nezbytné předpoklady?

PELIKÁNOVÁ: Základní podmínky stanoví Smlouva o fungování EU. Mají to být lidé, kteří splňují podmínky pro přístup k nejvyšším soudním funkcím. Musejí poskytovat záruky nestrannosti a nezávislosti. Další podmínky stanoví výbor zřízený podle článku 255 Smlouvy o fungování EU (SFEU). Ten klade důraz na jazykové a odborné znalosti a na dlouholeté zkušenosti z významnějších funkcí. Přicházejí experti na různá právní odvětví, advokáti, soudci i učitelé z vysokých škol.

V praxi je z hlediska práce soudu klíčová otázka vzájemného porozumění a pochopení, což někdy vážne kvůli jazyku, protože některé členské státy stanovené podmínky nerespektují. Pořád přichází dost lidí, kteří neumějí dostatečně dobře francouzsky. Některé členské státy si myslí, že když kandidát projde přes výbor podle článku 255 SFEU, pak je to v pořádku.

Ale to je hluboký omyl, protože jmenovaný soudce teprve potom začíná pracovat a jenom my uvnitř soudu vidíme, nakolik může efektivně svou práci vykonávat a nakolik je omezen v důsledku toho, že od počátku nesplňoval stanovené předpoklady. Je odpovědností členského státu, zda chce mít svého soudce, který sice je fyzicky přítomen, ale jenž se nemůže dostatečně podílet na naší činnosti. Navzdory tomu se případy problematických kandidátů opakují.

LIDOVÉ NOVINY: Proč je francouzština natolik důležitá?

PELIKÁNOVÁ: Je to pracovní jazyk a bez francouzštiny to nejde, neustále vám chodí stohy dokumentů ve francouzštině, na poradách se mluví jen francouzsky, není tam žádný tlumočník. Takže když soudce jazyk neumí, vůbec neví, o čem se mluví. Funkci evropského soudce zkrátka bez francouzštiny nelze řádně vykonávat.

LIDOVÉ NOVINY: I když to je skvělý právník, pokud neumí francouzsky...

PELIKÁNOVÁ: ... tak své zkušenosti nemůže nijak uplatnit. Bohužel, taková je realita. A francouzsky se opravdu nenaučíte za týden.

LIDOVÉ NOVINY: Která další kritéria jsou důležitá?

PELIKÁNOVÁ: Především je třeba mít odborné zázemí a zejména zkušenosti. Zejména nové členské státy někdy navrhují kandidáty, kterým je málo přes 30 let, nemají žádné životní a pracovní zkušenosti, a chybí jim proto nadhled. Zmíněný expertní výbor ale začal přitvrzovat, naposledy z těchto důvodů odmítl kandidáta na generálního advokáta za Bulharsko.

LIDOVÉ NOVINY: Je francouzština jako hlavní jazyk udržitelná?

PELIKÁNOVÁ: Tato diskuse se stále otevírá, ale podle mě to nejde v dohledné době změnit. Angličtina naráží na řadu problémů, byť na určité úrovni anglicky rozumí skoro každý. Všechny posty by se musely obsadit lidmi s perfektní angličtinou, které ve spádové oblasti Lucemburku nenajdete. I nyní máme nedostatek anglických překladatelů. Většina personálu jsou Francouzi a Belgičané, někteří francouzsky hovořící Němci. Leda by se soud přesunul do Londýna...

LIDOVÉ NOVINY: Nedávno jste absolvovala dvě výběrová řízení. Jak hodnotíte způsob, jímž je v České republice organizované?

PELIKÁNOVÁ: Formálně to vypadá hezky, materiálně je to bohužel o mnoho horší. Na vlastní oči jsem viděla, jak je možné vše zmanipulovat...

LIDOVÉ NOVINY: Jak se zpětně díváte na dva roky starou událost, kdy byl místo vás nominován na post soudce Tribunálu tehdejší ministr Petr Mlsna, kterého následně expertní výbor EU odmítl?

PELIKÁNOVÁ: To bylo opravdu nepěkné, nemá smysl se k tomu vracet.

LIDOVÉ NOVINY: V loňském výběrovém řízení o českého generálního advokáta Soudního dvora uspěl mladý akademik Michal Bobeka a vy jste skončila až druhá. Vybraný kandidát ale prošel přes expertní výbor. Co bylo ve výběrovém řízení špatně?

PELIKÁNOVÁ: To, že mi výběrová komise řekla, že kvůli „stabilitě Tribunálu“ nemohu uspět, to je přece naprosto absurdní. Řada soudců přešla z Tribunálu na Soudní dvůr, dokonce současný předseda Soudního dvora byl soudcem Soudu prvního stupně a rád to připomíná. Práce u Tribunálu je naopak považovaná za pozitivní kvalifikaci pro přechod k Soudnímu dvoru.

LIDOVÉ NOVINY: Jak „kauzu Mlsna“ vnímali vaši kolegové na soudu?

PELIKÁNOVÁ: Členové soudu tato politická rozhodnutí nemohou ovlivnit a berou je, jak přijdou.

LIDOVÉ NOVINY: Dá se říct, že máte Michalu Bobkovi za zlé, že dnes vykonává funkci, o kterou jste se ucházela?

PELIKÁNOVÁ: To chápete celkem dobře. Vycházím z toho, naše generace měla jistou trpělivost a byla schopná čekat, až přijde jejich čas. Například si vůbec nedovedu představit, že bych šla do výběrového řízení proti Viktoru Knappovi nebo Martě Knappové! To byly obrovské autority.

Nelíbí se mi, že právníci z nastupující generace bez jakýchkoli zkušeností chtějí hned skočit na co nejvyšší post. Nemají za sebou vůbec nic, ženou se jenom za svými ambicemi! V evropském soudnictví je zkušenost a dostatečná praxe naprosto nezbytná a je i formálně předepsaným požadavkem. Odcházející předseda Soudního dvora Vassilos Skouris řekl ve svém závěrečném projevu: „Zkušenost se nedá ničím nahradit.“

Musím říci, že v mládí bych o tom možná pochybovala, ale dnes vidím, že pracovní a životní zkušenost dává člověku jiný pohled na svět. Člověk se zkušenostmi učí, jsem dnes nepochybně jiným člověkem, než jsem byla v roce 1989, kdy mi bylo už čtyřicet. Byla jsem tehdy v různých komisích, a přesto se na mne dívali jako na dorostenku! (úsměv)

Měla jsem určitá stanoviska, a ač jsem měla v mnoha věcech – zpětně vzato – pravdu, vždy mě zahnali. Co jsem mohla Knappovi, Tomsovi, Kopáčovi a dalším povídat? Mladí a mladší jim mohli naslouchat, sem tam něco připodotknout, ale nemohli si dělat nárok, aby něco řídili nebo o něčem rozhodovali. To je přirozený řád následnosti mezi generacemi, který v České republice často není respektován.

LIDOVÉ NOVINY: Váš syn je také mladý a na vysokém postu...

PELIKÁNOVÁ: Máte pravdu, že tam šel hodně brzy, a vůbec mu to nezávidím. Je to ale jiné v tom, že je to politický post. A já jsem ho do toho postu nijak nedosazovala... Byla to jeho volba, jeho odpovědnost a nebude lehké při plnění tohoto úkolu obstát.

Potom je tu ještě jeden aspekt: český člověk je s politikou trvale nespokojený a je snadné na to odpovědět: jste-li nespokojeni, jděte do politiky, pokuste se něco dokázat a něco zlepšit. Víím, že právě toto byla jeho motivace. To je zcela jiná situace než soudci nejvyšší soudní instance půlmiliardové Evropy, kteří musí být vybaveni nejen profesionální znalostí, ale také životní moudrostí dávající jim morální právo rozhodovat na takové vysoké úrovni.

LIDOVÉ NOVINY: Funguje česká enkláva v Lucemburku? Komunikujete spolu?

PELIKÁNOVÁ: Příliš ne, což je dáno především tím, že Tribunál a Soudní dvůr jsou si dost vzdáleny, což ještě zesílily spory o reformu v loňském roce. S profesorem Malenovským vycházím normálně, máme dobré osobní vztahy, ale pracovních vztahů máme z objektivních důvodů méně. Také základní obory, na něž jsme specializováni, jsou různé. V odborných stanoviscích se však prakticky vždy a zcela shodujeme. Nikdo nemáme čas...

Irena Pelikánová

Od roku 2004 je českou soudkyní Tribunálu, který je součástí Soudního dvora EU.

Její mandát byl v roce 2013 prodloužen a měla by v postu setrvat do roku 2019.

V roce 1993 byla jmenována profesorkou obchodního práva, v devadesátých letech vedla katedru obchodního práva na pražské právnické fakultě. Dodnes na ní

vyučuje a publikovala řadu učebnic a jiných odborných textů o různých oblastech obchodního práva.

Působila rovněž jako členka Legislativní rady vlády (1998–2004) a členka prezidia Komise pro cenné papíry (1999–2002).

Pracovala i jako advokátka v pražské kanceláři Císař, Češka, Smutný.

Má dva syny, jedním z nich je současný ministr spravedlnosti Robert Pelikán. Druhý syn Tomáš působí v advokacii.

http://ceskapozice.lidovky.cz/evropa-nevystaci-jen-se-dvema-urovnemi-soudnich-organu-pin-/tema.aspx?c=A160306_211520_pozice-tema_lube